

Venäjään ja Valko-Venäjään rajoittuvien EU:n ulkoraja-alueiden yhteistyön tiivistäminen

Maakuntahallitus 27.02.2023 § 28
26/05.00.01/2023

Valmistelija

Satu Sikanen
puh. +358 400 661 318
satu.sikanen@ekarjala.fi

Kaakkois-Suomi–Venäjä -rajayhteistyöohjelman kauden 2021-2027 valmistelu keskeytettiin Venäjän hyökättyä Ukraina. Ohjelmalle allokoitusta 96 miljoonan euron rahoituksesta 48 miljoonaa euroa oli ns. EU:n ulkosuhde- ja Venäjän valtionrahoitusta, mikä jää automaattisesti Kaakkois-Suomen ulottumattomiin. Loput 48 miljoonaa euroa koostuu EAKR-rahoituksesta (24 M€) ja Suomen valtion rahoituksesta (24 M€). EAKR-rahoitus kokonaisuudessaan siirtynee Central Baltic –ohjelmaan, jota toteutetaan Suomen lisäksi Ruotsissa, Virossa ja Latviassa. Ohjelmaan osallistuvat kansalliset viranomaiset käyvät parhaillaan neuvotteluja tavoista, joilla ulkorajamaakuntien asemaa osana ohjelman toimeenpanoa voitaisiin parantaa.

Suomen valtion rahoituksesta noin 8 M€ sisältyy vuoden 2023 hallituksen lisätalousarvioehdotukseen kohdennettavaksi kansallisena kehittämisrahana Kaakkois-Suomen maakunnille (Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Etelä-Savo). Myös loppuosa Suomen valtion rahoituksesta pyritään saamaan kansallisena kehittämisrahana ulkorajamaakunnille.

EAKR-rahoituksen siirtyminen Central Baltic-ohjelmaan ja ylipäätään Itämeren alueen Interreg-ohjelmien hyödyntäminen edellyttävät aiempaa tiiviimpää alueellista yhteistyötä Baltian maiden ja Ruotsin kanssa.

Venäjään rajoittuvat EU:n ulkoraja-alueet jakavat samanlaisen tilannekuvan ja ovat kohdanneet samanlaisia vaikutuksia Venäjän hyökkäyssodan käynnistyttyä Ukrainassa. Yhteiset intressit kannattaa valjastaa yhteiseksi vaikuttamistyöksi EU:ssa koskien etenkin EU-ohjelmakautta 2028–2034. Erillisellä itäisen Itämeren alueen ohjelmalla voitaisiin kanavoida kehittämisresursseja itäisille rajaseuduille ja vastata yhteisiin kehittämishaasteisiin.

Perusteluita uudelle ohjelmalle löytyy. Interreg-ohjelmien lähtökohtana on, että raja aiheuttaa aina haittoja, sillä raja ja erilainen lainsäädäntö heikentävät raja-alueiden toimintamahdollisuuksia. Muuttuneessa toimintaympäristössä EU:n ja Venäjän/Valko-Venäjän väliselle rajalle on tullut rautaesirippu määrittelemättömän pitkäksi ajaksi.

Ohjelmaesityksen valmistelun käyntiin saattamisessa tarvitaan aktiivisuutta alueilta käsin. Jotta EU:n komissio ottaa vakavasti esityksen uudesta ulkorajoille sijoittuvasta ohjelmasta kaudella 2028+, kaikki itärajalla olevat alueet tulee saada esitykseen mukaan. Etelä-Karjalan liiton luottamus- ja virkamiesjohto vieraili jo Virossa ja Itä-Virumaalla ja sai tukea ajatuksille yhteistyön tiivistämisestä. Tavoitteena on kontaktoida myös Latvian, Liettuan ja Puolan rajaseutujen väkeä ja rajaohjelmien hallintoviranomaisten edustajia. Latvian Riikaan vierailu on suunnitteilla jo maaliskuun alkuun. Ennen komissiolle annettavaa esitystä kaikkien

osallistuvien maiden ministeriöt (Suomessa TEM ja UM) tulee myös saada ajatuksen taakse.

Uuden ohjelmakauden asetusten valmistelu käynnistyy EU komissiossa todennäköisesti jo vuonna 2024, joten esitys uudesta ohjelmasta tulisi valmistua vuoden 2023 aikana.

Ohjelmaesityksen sisällössä tulee Etelä-Karjalan näkökulmasta huomioida kehittämistarpeet esimerkiksi rajaturvallisuuteen, yritysten toimintaedellytyksiin, osaamiseen, vihreään siirtymään, ympäristöön, kulttuuriin ja kansalaistoimintaan liittyen.

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi rajaohjelmasta 2021 - 2027 siirtyvän rahoituksen tilanne.

Maakuntahallitus päättää, että Etelä-Karjalan liitto edistää aktiivisesti Suomen, Baltian ja Puolan itäisten rajaseutujen yhteistyötä tavoitteena laatia esitys ohjelmakautta 2028+ koskevasta uudesta Interreg-ohjelmasta.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.